

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ημερίδα IENE

"Πετρέλαιο και Οικονομία 2010"

*υπό την αιγίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής
Αλλαγής*

Πέμπτη 1^η Ιουλίου 2010

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα

Σύνοψη – Συμπεράσματα

Μία συνολική και εξαιρετικά αναλυτική εικόνα της εγχώριας και διεθνούς αγοράς πετρελαίου πρόσφερε η **Ημερίδα του Ινστιτούτου Ενέργειας ΝΑ. Ευρώπης (IENE)** με τίτλο «**Πετρέλαιο και Οικονομία 2010**» την 1^η Ιουλίου 2010. Η Ημερίδα οργανώθηκε υπό την αιγίδα του **Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ)**, και πραγματοποιήθηκε στο **Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ)**, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Πολιτείας, στελεχών του χώρου των πετρελαιοειδών στην Ελλάδα, ακαδημαϊκών και εκπροσώπων φορέων της ελληνικής οικονομίας.

Η σημασία της εκδήλωσης αναδείχθηκε ιδιαίτερα χάρη στην παρουσία ομιλητών όπως ο **Υφυπουργός ΠΕΚΑ, κ. Ιωάννης Μανιάτης**, ο Πρόεδρος του ΕΒΕΑ κ. **Κωνσταντίνος Μίχαλος**, ο κ. **Στέφανος Κομνηνός**, Γενικός Γραμματέας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠ.ΟΙ.Α.Ν.) και ο κ. **Γιάννης Κωστόπουλος**, Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΛΠΕ Α.Ε.

Την Ημερίδα άνοιξε με ομιλία του ο **Υφυπουργός ΠΕΚΑ, κ. Ιωάννης Μανιάτης**, ο οποίος αναφέρθηκε στη σημασία των αποθεμάτων υδρογονανθράκων, αλλά και στη συμβολή της ελληνικής ναυτιλίας στην μεταφορά πετρελαίου, στις διεθνείς

ενεργειακές διασυνδέσεις μέσω αγωγών, που προωθεί η κυβέρνηση, αλλά και στην εγχώρια αγορά καυσίμων. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η δέσμευσή του για δημιουργία δημόσιου φορέα έρευνας υδρογονανθράκων με τρόπο που θα διασφαλίζει την απόλυτη διαφάνεια στη διεξαγωγή διεθνών διαγωνισμών για την παραχώρηση ερευνητικών περιοχών, αλλά και αποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση του εθνικού ορυκτού πλούτου με σεβασμό στους κανόνες προστασίας του περιβάλλοντος.

Ο κ. Μανιάτης επισήμανε ότι «το ζητούμενο δεν είναι μόνον πώς θα μοιρασθεί η πίτα στον τομέα της παραγωγής ενέργειας, αλλά και πώς θα επιτύχουμε τη μεγέθυνση της». Υπό αυτήν την έννοια η υπογράμμιση του ότι το υπουργείο επιθυμεί τόσο τη διασφάλιση των επενδύσεων, όσο και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και η υπενθύμιση του για την απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου δίνει τον τόνο των προθέσεων του ΥΠΕΚΑ για την προώθηση των νέων ρυθμίσεων και στην αγορά του ηλεκτρισμού.

Ο κ. Υφυπουργός ΠΕΚΑ χαρακτήρισε την ελληνική ναυτιλία τον μεγαλύτερο αγωγό μεταφοράς υδρογονανθράκων στον κόσμο, ενώ σημείωσε ότι η αύξηση που παρατηρείται από το 2006 στα υπό Ελληνική σημαία πλοία, αφορά κυρίως τα δεξαμενόπλοια, τα οποία συνεχίζουν να προτιμούν την Ελληνική σημαία ακόμη και κατά την τρέχουσα παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Ο κ. Υφυπουργός δήλωσε χαρακτηριστικά, αναφερόμενος στη ναυτιλία, ότι «ο μεγαλύτερος αγωγός μεταφοράς υδρογονανθράκων στον κόσμο είναι στην πραγματικότητα η ελληνική ναυτιλία», ενώ σημείωσε ότι η αύξηση που παρατηρείται από το 2006 στα υπό Ελληνική σημαία πλοία, αφορά κυρίως τα δεξαμενόπλοια, τα οποία συνεχίζουν να προτιμούν την Ελληνική σημαία ακόμη και κατά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση που άρχισε το 2008-2009. Τόνισε ότι οι “London Greeks” ελέγχουν τον μισό βρετανικό στόλο δεξαμενοπλοίων, ενώ οι Έλληνες πλοιοκτήτες ελέγχουν το 20% του παγκόσμιου στόλου δεξαμενοπλοίων (crude / oil product carriers).

Αναφορικά με τον αγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, ο Υφυπουργός ΠΕΚΑ προανήγγειλε συγκεκριμένες διπλωματικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης που προγραμματίζονται για το αμέσως επόμενο διάστημα για να καταδειχθεί στη βουλγαρική πλευρά η σημασία του έργου για τις διμερείς σχέσεις. Στάθηκε, επίσης, στη υπογραφή συμφωνίας, μόλις την προηγούμενη (30/06) της Ημερίδας του IENE,

για τη σύσταση της South Stream Greece, με την ελληνική και τη ρωσική πλευρά να συμμετέχουν κατά 50%.

Προανήγγειλε, μάλιστα, συγκεκριμένες διπλωματικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης που προγραμματίζονται για το αμέσως επόμενο διάστημα για να καταδειχθεί η διάσταση αυτή προς τη βουλγαρική πλευρά, διατηρώντας την πεποίθηση πως αυτή η αντιπαραγωγική παρένθεση σκεπτικισμού και επιφυλάξεων μπορεί να κλείσει εδώ. Σχετικά με το περιβαλλοντικό σκέλος, υπογράμμισε ότι ο αγωγός θα μειώσει την πιθανότητα ατυχημάτων κατά τη διέλευση των πλοίων από τα Στενά, θα έχει κέρδος για τις τοπικές κοινωνίες και σημείωσε ότι σε κάθε περίπτωση, οι περιβαλλοντικές αναλύσεις θα πρέπει να αποτελούν ζήτημα των αρμόδιων επιστημόνων.

Σε συνδυασμό με τα μνημόνια συνεργασίας που έχουν υπογραφεί ήδη με το Κατάρ, τη Λιβύη και την Τουρκία, οι κινήσεις αυτές αποδεικνύουν τη δραστηριοποίηση της χώρας μας στην ευρύτερη περιοχή.

Στην ελληνική οικονομία, ο κ. Υφυπουργός χαρακτήρισε μεγάλο βήμα της κυβέρνησης την απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου και την αποδοτική αξιοποίηση του συνόλου του εθνικού και ορυκτού μας πλούτου. Παράλληλα, καθώς η εξάρτησή της ελληνικής οικονομίας από τα πετρελαιοειδή αναμένεται να συνεχιστεί και στα αμέσως επόμενα χρόνια, ο κ. Μανιάτης επισήμανε ότι προκύπτει ως απολύτως σημαντική η ανάγκη χάραξης εθνικής πολιτικής σε ότι αφορά στην ομαλή λειτουργία της αγοράς, στη διαφύλαξη των αποθεμάτων ασφαλείας, αλλά και στην αντιμετώπιση του φαινομένου λαθρεμπορίας και παράνομης διακίνησης πετρελαιοειδών.

Τέλος, προανήγγειλε το πρόγραμμα του ΥΠΕΚΑ για την εξοικονόμηση ενέργειας στις κατοικίες και χαρακτήρισε απαραίτητη τη διασφάλιση των απαραίτητων αποθεμάτων για τη λειτουργία της ελληνικής οικονομίας, τη μείωση των ενεργειακών δαπανών, την εξοικονόμηση ενέργειας, αλλά και τη δυναμική είσοδος των ΑΠΕ στο ενεργειακό μας ισοζύγιο. Επίσης, ο κ. Μανιάτης αναγνώρισε την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μας στον κλάδο του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η τοποθέτηση την οποία έκανε ο Πρόεδρος του ΕΒΕΑ κ. **Κωνσταντίνος Μίχαλος**, ο οποίος αναφέρθηκε στα χαρακτηριστικά και στα προβλήματα της ελληνικής αγοράς πετρελαιοειδών, κυρίως μετά την πρόσφατη επιβολή πρόσθετων φορολογικών μέτρων και τις δυσμενείς επιπτώσεις στην επιχειρηματικότητα. Ο κ. Μίχαλος, μάλιστα, διατύπωσε την εκτίμηση ότι ως τα τέλη του έτους από τα σημερινά 8500 πρατήρια θα απομείνουν περί τα 6000, ενώ δεν απέκλεισε και την προοπτική νέων συγχωνεύσεων εταιριών. Ο ίδιος επισήμανε την ανάγκη να προχωρήσουν με ταχύτατους ρυθμούς οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτό, με πραγματική απελευθέρωση των μεταφορών «και όχι κομμένη και ραμμένη στα μέτρα των ιδιοκτητών», να υπάρξει μια σαφής και συγκροτημένη ενεργειακή στρατηγική που δεν θα αγνοεί τις επενδύσεις και τη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές και να δημιουργηθεί σαφές πλαίσιο για την έρευνα υδρογονανθράκων.

Μιλώντας στην **πρώτη Συνεδρία** της Ημερίδα, με τίτλο «**Η Διεθνής Συγκυρία και οι Επιπτώσεις στην Ελληνική Οικονομία**», την οποία συντόνισε ο Δρ. **Ντίνος Νικολάου**, Γεωλόγος Πετρελαίου και μέλος του Δ.Σ. του ΙΕΝΕ, ο κ. **Κωστής Σταμπολής**, Αντιπρόεδρος & Γενικός Διευθυντής του ΙΕΝΕ αναφέρθηκε στις τελευταίες εξελίξεις στην διεθνή αγορά πετρελαίου. Στη συνέχεια, ο κ. **Διονύσης Χιόνης**, Καθηγητής, Τμήμα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων & Ανάπτυξης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ανέλυσε τις επιπτώσεις των υψηλών τιμών στην οικονομία και τον ρόλο τους στην δημιουργία πληθωριστικών φαινομένων. Ο καθηγητής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Δ. Χιόνης ανέφερε ότι η αύξηση των φόρων και των τιμών της βενζίνης δημιουργεί πληθωριστικές προσδοκίες και επιδεινώνει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας χωρίς να συμβάλει στα φορολογικά έσοδα.

Σε μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και εμπεριστατωμένη παρουσίαση ο κ. **Γιάννης Κωστόπουλος**, Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΛΠΕ Α.Ε. ανέλυσε την κατάσταση στην ευρωπαϊκή και ελληνική αγορά πετρελαιοειδών, τονίζοντας την στρατηγική και την πορεία της Επιχείρησης. Υπογράμμισε, μάλιστα, ότι ο κλάδος διύλισης και λιανικής εμπορίας συνεισφέρει στο εξαγωγικό ισοζύγιο της Ελλάδας περίπου € 3 δισ. ετησίως, απασχολεί με άμεσο και έμμεσο τρόπο 100.000 άτομα από το εργατικό δυναμικό της χώρας και συλλέγει για λογαριασμό του κράτους € 10 δισ. περίπου ετησίως (ως ΕΦΚ και ΦΠΑ) πέραν των φόρων εισοδήματος που αποδίδει.

Υποστήριξε ότι η αύξηση των τιμών των καυσίμων οφείλεται αποκλειστικά στην αύξηση των φόρων και των διεθνών τιμών. Προέβλεψε μάλιστα ότι με την αύξηση του ΦΠΑ από σήμερα θα υπάρξει και νέα αύξηση της τάξης των 2,5-3 λεπτών ανά λίτρο. Οι αυξήσεις των τιμών έχουν πιέσει την κατανάλωση από τις αρχές του έτους, που μειώθηκε κατά 15% στο πρώτο τρίμηνο, έφθασε στο 20% τον Απρίλιο και επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο το Μάιο. Τέλος, επέκρινε το γεγονός ότι παραμένουν άλυτα χρονίζοντα προβλήματα της αγοράς, όπως, το λαθρεμπόριο, η πειρατεία, η νοθεία, οι ελλειμματικές παραδόσεις, κλπ.

Στο στόχο της νέας δομής τιμολόγησης στην αγορά πετρελαίου αναφέρθηκε ο **Στέφανος Κομνηνός**, Γενικός Γραμματέας Εμπορίου του ΥΠ.ΟΙ.Α.Ν. κατά την έναρξη της επόμενης Συνεδρίας, με τίτλο «**Διύλιση, Αποθήκευση, Εμπορία Πετρελαίου και Ασφάλεια Εφοδιασμού**», την οποία συντόνισε ο κ. **Θωμάς Λαμνίδης**, Νομικός Εταίρος της KLC Law Firm και Μέλος του Δ.Σ. του ΙΕΝΕ. Συγκεκριμένα, ο κ. Κομνηνός τόνισε ότι επαναξιολογείται το καθεστώς των αποθεμάτων ασφαλείας και δρομολογείται από τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας η ενσωμάτωση σχετικής ευρωπαϊκής οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, είναι σε φάση αλλαγής το νομικό πλαίσιο για την επιβολή προστίμων σε περιπτώσεις ελλειπών παραδόσεων στον καταναλωτή, ώστε το πρόστιμο να είναι ανάλογο του ποσοστού κλοπής, προετοιμάζονται νομοθετικές παρεμβάσεις τόσο για τη διύλιση όσο και για την εμπορία καυσίμων, με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και του ανταγωνισμού και θα επεκταθεί η πληροφόρηση για τις τιμές των καυσίμων από το Παρατηρητήριο Τιμών, όχι μόνον μέσω internet, αλλά και μέσω κινητού, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα σύγκρισης τιμών σε ακτίνα 5-10 χλμ στην περιοχή όπου βρίσκεται ο καταναλωτής.

Πρόσθεσε, μάλιστα, ότι τα μερίδια αγοράς των δύο ομίλων διυλιστηρίων είναι εντελώς παγιωμένα τα τελευταία χρόνια, ενώ εξέφρασε την απορία του για το γεγονός ότι, παρ' ότι υπάρχουν συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, οι τιμές δεν έχουν αλλάξει. Σύμφωνα με τον ίδιο, οι τιμές διυλιστηρίου καθορίζονται σε ποσοστό 95% με βάση τις διεθνείς τιμές Platt's συν ένα καπέλο, που καλύπτει έξοδα και κόστη.

Ο κ. Κομνηνός μίλησε και για σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, που συνδέονται με την εκπαιδευτική πολιτική των εταιριών εμπορίας, ενώ έθεσε ερωτηματικά και για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος «Ήφαιστος».

Ο κ. **Νίκος Σάτρας**, Ειδικός Αναλυτής Επενδύσεων της Δ/σης Στρατηγικού Σχεδιασμού της MOTOP ΟΙΛ ΕΛΛΑΣ αναφέρθηκε στη συμβολή της νέας μονάδας διύλισης αργού της Επιχείρησης στην αύξηση της παραγωγής και την διασφάλιση υψηλής ποιότητας και ασφάλειας, ενώ ο κ. **Αργύρης Φαββατάς**, Μηχ/γος Ηλ/γος, Δ/ντής Εργοστασίου, Agroinvest ΑΕΒΕ, τόνισε την ανάγκη απελευθέρωσης στην αγορά υγρών βιοκαυσίμων και την εκπλήρωση των κριτηρίων αειφορίας της Οδηγίας 28/2009. Τέλος, ο κ. **Αναστάσιος Τόσιος**, Διευθυντής Τεχνικής Εξυπηρέτησης Πελατών της ΕΠΑ Αττικής Α.Ε. ανέλυσε τις εξελίξεις στις τεχνολογίες φυσικού αερίου και στη διείσδυση και υποκατάσταση πετρελαίου στην Αττική.

Η Ημερίδα ολοκληρώθηκε με μία πολύ ενδιαφέρουσα και ενδελεχή συζήτηση Στρογγυλής Τράπεζας, με θέμα: **«Ομαλή Λειτουργία Εγχώριας Αγοράς & Ανταγωνισμός»**, όπου υπήρξε γόνιμη ανταλλαγή απόψεων σε μία σειρά από καίρια ζητήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος των πετρελαιοειδών, με επιπτώσεις στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Συμμετέχοντες στο συγκεκριμένο πάνελ ήταν οι κ.κ. **Κωνσταντίνος Κούτλας**, Διευθύνων Σύμβουλος, K- Oil Α.Ε. & Γενικός Γραμματέας της Ένωσης Ελληνικών Εταιριών Πετρελαιοειδών (ΕΝΕΕΠ), **Πέτρος Μουτόπουλος**, Οικονομικός Διευθυντής της Silk Oil Α.Ε., **Ευάγγελος Κώτσος**, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας της Πανελλήνιας Ομοσπονδία Πρατηριούχων Εμπόρων Καυσίμων (ΠΟΠΕΚ), **Δημήτρης Μακρυβέλλιος**, τ. Πρόεδρος της Ο.Β.Ε. και **Ηλίας Κοκουγιάννης**, Υπεύθυνος Μελών & Δημοσίων Σχέσεων της ΕΚΠΟΙΖΩ.

Ειδικότερα, ο κ. Μουτόπουλος μίλησε για μεγάλο ανταγωνισμό σε επίπεδο πρατηρίων και εταιριών εμπορίας, όχι όμως και στο επίπεδο της μεταφοράς, ενώ υπογράμμισε ότι η κερδοφορία συρρικνώνεται για όλους και τόνισε τα προβλήματα ρευστότητας της αγοράς. Επίσης, ο κ. Κ. Κούτλας τόνισε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η λαθρεμπορία σε όλο το φάσμα της αγοράς, χωρίς να υπάρχουν μηχανισμοί αντιμετώπισης της, ενώ κατήγγειλε ότι στη Β. Ελλάδα υπάρχει έξαρση του λαθρεμπορίου χωρίς να γίνονται έλεγχοι.

Τέλος, ο κ. Μακρυβέλιος εξέφρασε την άποψη ότι είναι αδιαφανής η αγορά και η τιμολόγηση καυσίμων, ότι το χονδρεμπορικό κέρδος είναι πολλαπλάσιο από το λιανεμπορικό, ότι η λαθρεμπορία δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συμμετοχή επίορκων υπαλλήλων. Επισημάνε, επίσης, ότι οι διαφορές τιμών 30 - 35 λεπτών από πρατήριο σε πρατήριο δείχνουν τη στρέβλωση της αγοράς και ότι οργιάζουν οι εικονικές εξαγωγές.

Γενικότερα, οι περισσότεροι ομιλητές που αναφέρθηκαν στην εσωτερική αγορά πετρελαίου, κατέγραψαν τις στρεβλώσεις που υπάρχουν στον κλάδο των πετρελαιοειδών και κατήγγειλαν φαινόμενα λαθρεμπορίας, νοθείας και πειρατείας. Η πλειοψηφία τους συνέπεσε στη διαπίστωση ότι η μη σύνδεση των ταμειακών μηχανών με την αντλία και η παντελής απουσία ελέγχων τήρησης λειτουργικών αποθεμάτων και αποθεμάτων ασφαλείας οδηγούν σε ελλειμματικές παραδόσεις εις βάρος των καταναλωτών. Η δε ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού επιτηδευματιών, που προσπαθούν να παρακάμψουν τις οργανωμένες εταιρείες αποτελεί μία ακόμη εστία αταξίας στην αγορά. «Αυτά είναι προβλήματα που υπάρχουν εδώ και είκοσι χρόνια και τα οποία διαιωνίζονται, με συνέπεια να καθίσταται αδιαφανής η αγορά», ήτο ένα από τα σχόλια των συμμετεχόντων στη συζήτηση, το οποίο είχε ευρεία απήχηση. Κοινή ήταν η θέση των παραγόντων της αγοράς που έλαβαν μέρος στο συνέδριο ότι οι εταιρείες και οι πρατηριούχοι δεν ζητούν νέα μέτρα, αλλά την εφαρμογή των υφιστάμενων νόμων.

Σε αυτό το περιβάλλον, βοηθούσης και της οικονομικής κρίσης, καταγράφεται πρωτόγνωρη μείωση της συνολικής κατανάλωσης πετρελαιοειδών στο πρώτο εξάμηνο του έτους, που υπολογίζεται σε 15,6%. Κάτι αντίστοιχο, όπως παρατήρησαν εκπρόσωποι των εταιρειών, δεν συνέβη σε άλλες χώρες όπου πέρασε το ΔΝΤ, όπως η Ουγγαρία, για παράδειγμα. Σε ό, τι έχει να κάνει με τις τιμές των καυσίμων, η άποψη παραγόντων της αγοράς είναι ότι η αύξηση που παρατηρείται οφείλεται κυρίως στους φόρους που επιβλήθηκαν, ενώ οι εταιρίες εμπορίας έχουν περιθώρια κέρδους που φθάνουν στα επίπεδα της βιωσιμότητας. Για τη διαφορά τιμής που παρατηρείται από πρατήριο σε πρατήριο οι ίδιοι υποστήριξαν ότι δεν οφείλονται στην εμπορική πολιτική και τις εκπτώσεις.

Συμπερασματικά, η Ημερίδα του **IENE «Πετρέλαιο και Οικονομία 2010»**, δίνοντας το βήμα σε ένα ευρύ φάσμα ομιλητών από τον ευρύτερο χώρο της ελληνικής αγοράς

ενέργειας και της ελληνικής οικονομίας, γενικότερα, έδωσε την ευκαιρία να ακουστούν απόψεις, αλλά και στοιχεία που συνθέτουν μία ολοκληρωμένη εικόνα για τον ρόλο του πετρελαίου στην οικονομία της χώρας, αλλά και διεθνώς.